

ПШЬЭРЫЛЬ ШХЬАЛХЭМ ЯПХЫРЫЩЫН

(Икъех).

Гуххэхэу ялхэм язешохынкээс юфхъабзэхэр гъецеклагъе хъунхэм пае АР-м иминистрэхэм я Кабинет хэтхэм ыкы муниципалитетхэм япащхэм пшьэрыль афаашыгъ бюджетым къыдилтын тэрэ лъэнхъохэм ягъецеклэн анаэ наху тырагъятынэу. АР-м финансхэмкээ и Министерствэ илашчай Виктор Орловым къызэриугъэмкээ, 2023-рэ ильесим иапэрэ мэзитф зэххэубытэгъ бюджетым ихэбзэлахъ ыкы имыххэбзэлахъ хахьюо къихъагъэр соме миллиарди 8,9-м хъазырэу

Сурэхэр: А. Гусев

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ

иунашъу

Рэзэныгъэ тхыль афэгъэшишошгъэнэм ехыл

Хабзэм игъэптиэнкэ ыкы цыфхэм ярхъатныгъе икъеухумэнкэ гъехъагъэхэр зэрялхэм афэш рэзэныгъэ тхыль афэшошгъэнэу:

1) **Гъонэжъыкъо Айдэмир Налбый ыкъом** – Адыгэ Республиком хэгъэгү клоцл юфхэмкээ и Министерствэ гъогухэр щынэгъончэнхэмкээ и Къэралыгъо инспекции игъогу-патруль къулыкъу ибатальон икомуандир игудзээ;

2) **Шъоджэ Азэмэт Айтэч ыкъом** – Адыгэ Республиком хэгъэгү клоцл юфхэмкээ и Министерствэ гъогухэр щынэгъончэнхэмкээ и Къэралыгъо инспекции игъогу-патруль къулыкъу ибатальон ия 2-рэ взвод инспектор шхъа.

**Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
Къумпыйл Мурат**

къ. Мыекъуапэ,
мэкъуогъум и 23-рэ, 2023-рэ ильес
N 136

нэсыгъ (2022-рэ ильесим – процент 99,9-рэ, 2021-рэ ильесим – проценти 130-м ар нэсыгъагь), мэзитфым къыклоцл рахуухъагъэр проценти 111-кэ гъецеклагъе хъугъе.

Мы ильесим республикэ бюджетным соме миллиард 15 фэдиз къыхагъэкигъ пыср къазыкаом Кошхэблэ районымкээ зэрар зыхыгъэхэм апае, соме мин 700 фэдиз Мыекъолэ районым щылсаухъэрэм алэктагъэхъагь. А муниципалитетхэм япащхэм къалотагь ошэ-дэмшигъагь зыхэль тхъамыкъагъом къызыдихыгъе къеуххэм ядэгъэзыжын зэрэкуагъэмрэ иепылэгъур цыфхэм

зэраратыгъэмрэ афэгъэхъыгъеу. Зэхэсигъом икъехум АР-м и Лышхъэ анаэ тыраригъэдэгъ хэушхъафыкъыгъе дээ операцием хэлажъэхэрэм ыкы ахам янагъохэм юлсыгъи ятыгъэным, Урысын и Лышхъужьхэм яшэжж хэмийкоклэжжын пae зэшуаххъэрэм, шүшнэ юлсыгъур альгыгъээсигъээнэм атгээлэсихъагъэу юфу агъяцаклэрэм мэхъанэшо зэрилээ. Адыгэим илашчай къызэрэхигъэшгъэмкээ, а лъэнхъохэмкээ юфшэнэир гъэлъэшгъэнэм ашьэрэ мэхъанэ илэу Ѣшт.

**АР-м и Лышхъэ
ипресс-къулыкъу**

КъэралыгъуитIум яфорум хэлажъэ

(Икъех).

Адыгэим и Парламент и Тхъаматэрэ Башкортостан и Лышхъэрэ шъольыритьум япарламентхэм юф зэрэзэдашгэштэй, сатуушынэм, зеклоным альэнхъохъокэ субъектхэм язэхынгъэ зызэрэгъяшошумбъущтим зэдигүтгүштэйхъэх. Мыш фэдэ зэлжкэгъухэр зэфышыткъе хэрэгжээ, юф зэдашгээнхэмкээ амалыкъе хэрэгжээ, зеклоным ыкы күлтүрэм альэнхъохъокэ шъольыритьум язэхынгъэ гъэлэгтэгъэнэм зэрэхъязырхэр Радий Хабировым къыкъигъэшхъыгъ.

Шъугу къэдгээкъыжын, 2023-рэ ильесим имээзэе мазэ Адыгэим иллъюк купэу Къумпыйл Мурат зипашэр Республике Башкортостан зэхом сатуу ыкы экономикэ, научна-техническэ, социална-ыкы күлтүрнэ зэхынгъэ зэрэзэдэгъяштим фэгъэхынгъэ зээзэгъынгъэм шъольыритьум япащхэр зэдигъе хэрэгжээ. Инвестицихэм яхэлхъян, мэкъумэш хъызметэй, промышленностын, зеклоным, гъэсэнгъэм, күлтүрэм, спортын, ныбжыкъе ыкы лъэпкъ политикэм, нэмийхэм альэнхъохъокэ оптэу ялмакээ зэдэгшэнхэр ашт къыдыхъялтыгъ.

Сатуу-экономикэ зэхынгъэхэм

Башкортостан и Лышхъэ ипресс-къулыкъу

къадыхъялтыгъэу Адыгэим адигэ къуа-
ер ыкы нэмийк гъомылапхъэу щэм
хэшхыкъыгъэхэр, къэлэццыкъуҳэм алае
шхынгъохэр зыхашхыкъыре пхъэшхъэ-
мыхъялхъэр, хэтэрикъхэр, адигэ Ѣшгъур

Башкортостан ишаплэхэм ашыгуегъэхы.
Анахыбэу ежж Башкортостан Адыгэим
къыщэрэр бензинимрэ дизельнэ гъэ-
стыныпхъэмрэ. Форумыр мэкъуогъум и
28-м нэс клошт.

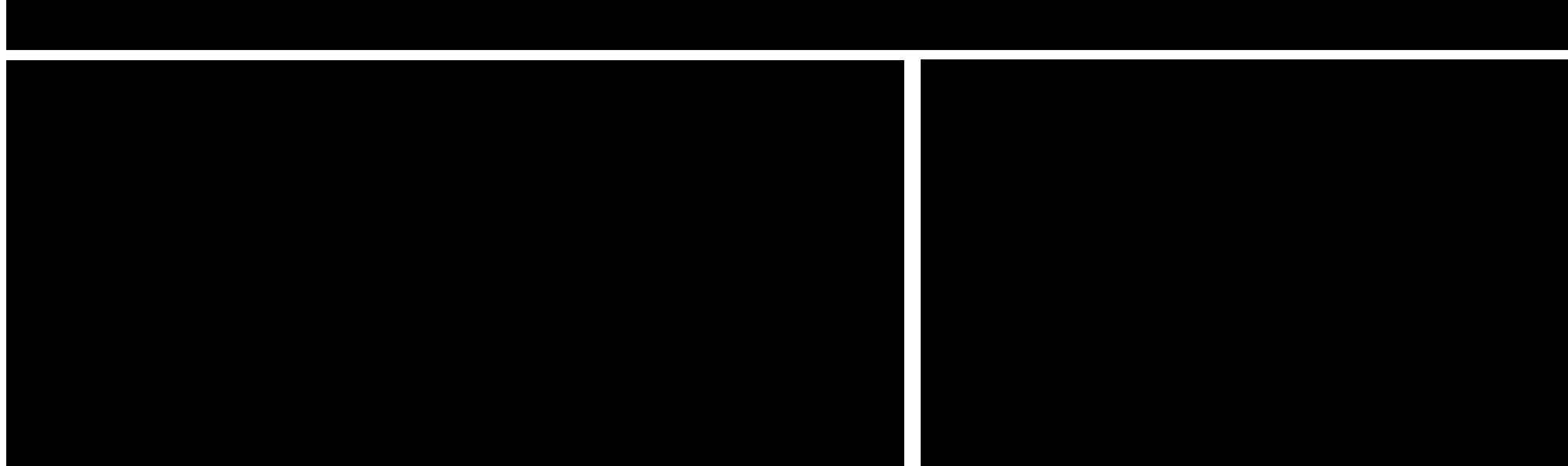
Хэбзэгъэуцуу къулы- къум илашчай

Форумым къыдыхъялтыгъэу, Владимир Нарожнэр Башкортостан и Къэралыгъо Зэлукъэ – Курутай и Тхъаматэр Константин Толмачевыми илжээ.

Владимир Нарожнэр къызэрхитхыгъэмкээ, парламентхэм язэдэлжэжъэнгъэ зэгъяшумбъугъэнэр, шъольыр ыкы федеральнэ хэбзэгъэуцуунм игъэлжэжын нахыбэу зытгүтгүштэйхъэр. Шъольыритьум яхбзэгъяуцуу къулыкъуэр гъэ-
псыгъэ зэрэхъугъэхэр, ятарих къызэ-
фалотагь, хэбзихъухъан юфшэнхэмкээ
опытэу ялмакээ зэдэгшагъэх.

Зэлукъэгъум икъехум АР-м и Къэралыгъо Совет – Хасэмэр Башкортостан и Къэралыгъо Зэлукъэ – Курутайрэ язэдэлжэжъэнгъэ фэгъэхыгъэ зээзэгъя-
нгъэм зэдигъе хэрэгжээ, пэшитлум зэда-
штагь. АР-м и Лышхъэ шъэрийл зэрэшигъягъэм тетэу, Владимир Нарожнэр Адыгэим къэралыгъо гъэлэсихъэмкээ зилэр ильеси 100 зэрэхъугъэм фэгъэхыгъэ медалыр Константин Толкачевым ритыжыгъ. Адыгэим идепутатхэм ацэлжээ Башкортостан ихэбзэгъяуцуухъэм шуугъэ
къытэу ялофшэн лъагъякъотэнэу афэлэ-
лиагь.

**Адыгэир хэушхъафыкъыгъэ шъольыритьум шхъяфыт
зыйхъугъэр**

ГушIуагъорэ насыпрэ къытферэхь

Быслымэн мэфэкъышхуитум языреу Курмэнэр хаджашынным икэух, курмэн шыгъеням имэфэк. Чебеконир заухырэм тафэрэ мы мэфэкъышхом зэтгүнэгъушу зэфыштыкIехэр егъэптих, быслымэнхэр шум фещэх, зэфэгумэкъижынхем, льтгэнэгъе зэфиряэним, гукэгту ахэлтынным цыфхэр нахь кыфегъеууч.

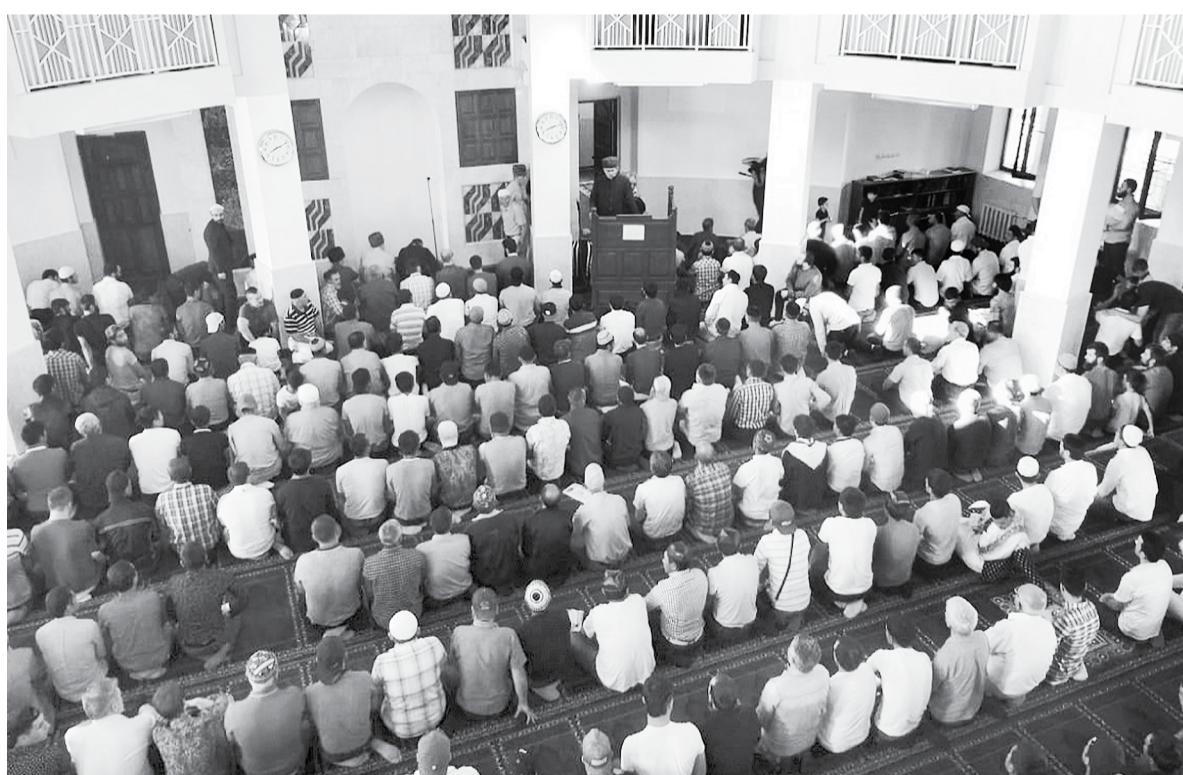
Курмэн мафэм быслымэнхэм яухьт амал зэрилэх ягупсэхэм адагъакло, сэдакъе аты, сымаджэхэм акIеупчих, фэнкъохэм яшугъе арагъеки.

Курмэн мэфэкъым имэхъанэ, ашт епхыгъе шапхъэхэм ташигъэзаг Мыекъоп мэштийм иимаммэ Шхъэлэхь Ибрахымэ.

Курмэн ихэгъэунэфыкын къэбарэу пылтыр

Пегъымбарэу Ибрахымэ епхыгъеу мэфэкъир щит. Курланым къизэриорэмкэ, Пегъымбарэу Ибрахымэ быслымэнхэм анах агъэлъапIехэрэм ашыц. Алахталэм «иньбджэгъушоу» алтыт. Ежым Алахталэм шошхууныгъешхо фыриеу, ыорэр дэх имыиэу ыгъэцэкIеням ренэу фэхъазырыг. Ибрахымэ Тхэм зэрэфшынгээр ышштийнэу ыкыл ыуплъэклунэу ашт фэдэ чыпэл ригъэфагъеу щытыг. Зы мафа горэм Пегъымбарым пкыыхапIе эльгэту Алахталэм курмэнхэм фишынным фэш иклалэу Исмахилэ ыукинэу ыгъэгъольтыг. Ибрахымэ пкыыхапIэр зэрильтигъээр Алахталэр арэущтэу фаеу ари. Иклалэ зыфейатэм, ашт кыриуаг: «Тят, арэущтэу Алахталэр фаемэ, кызэрэунарэм тетэу зекло, сэ зысчыгэшт». Иклалэ ыгъэгъольтыг. Алахталэр къеджи кыриуаг. «О унашо пфэшыгъээр бъэцэкIагэ. Ашт къэгъэлъаго сэ слорэм узэрэштэу мкынэр. АшкIе усышштийнэу сифэягъе ыкыл укысфэштыпкэу укыччIагыг. Аришь, ашт тетэу былымыр уукыншь, курмэн пшыщт». Ари мы мэфэкъым ляпсэу иэр. Ашт тетэу Алахталэм дунаим тет быслымэнхэм Курмэнэр пшъэриль афишыг. А мэфэкъир хэдгээ-

Адыгэ Республика ыкIи Пшызэ шьолыр арыс быслымэнхэм я ДиндэлэжъапIе кызэритыгъэмкэ, 2023-рэ ильесим мэкьюогъум и 28-р — Курмэн мэфэк. Пчэдыхым сыхьатыр 8-м мэфэк нэмазыр аублэшт.

унэфыкы зыхъукэ тыгу къэгъжы Курмэнбарыр Алахталэм зэриушштигъэр. Алахталэм ыорэм цыфыр шокы зэрэмхыгъушти, ышугъээр зэригъэцэкIэн, нахь пэблагъэ зэрэфхъун фаер а ыофим къэгъэлъаго.

Сыдигъуа Курмэн зыхагъэунэфыкырэр?

Зульхиджым ия 10-рэ мафэ Курмэнэр хагъэунэфыкы. А мэфэкъир мэфипл зэрэкIорэр. Хабзэ зэрэхъугъеу, пчэдыхым мэфэк нэмазым зыфагъэхъазы. Анах ёшын шэгэхэнхэм яхаг: «Мэфэк нэмаз шуушы ыкыл Алахталэм ыцэхэрэм псеушхэ шууукы курмэн шуушы». Быслымэнхэм ар яшшэриль ашт ыкыл агъэцакэ.

Имамым кызэриуагъэмкэ, амал зиэ быслымэн пстэуми курмэн ашын фаеу диним ашигшэу ашт кыкIэлъыкIохэрэм

ашыц курмэнэр зыпшын фаер. Курмэн мэфэк мафэхэм сэдакъе птын, уигулсэхэр бгэгүшонхэ, гомылапхъэхэр бгэхъазырынхэ, мэфэкъир нахьжхеми кIэлэццыкIуухеми зэхашшэу (диним ымыштэрэ зекуякIехэр хэмийтхэу) пшын фае.

Курмэнхэм сыд фэдэн фая?

Алахталэм нахь пэблагъэ ухууным фэш охтэ гъэнфагъэм былымышхэ курмэн пшын Курмэнэм ипкIеу шхъаIехэм ашыц. Диним итхаг: «Мэфэк нэмаз шуушы ыкыл Алахталэм ыцэхэрэм псеушхэ шууукы курмэн шуушы». Быслымэнхэм ар яшшэриль ашт ыкыл агъэцакэ.

Имамым кызэриуагъэмкэ, амал зиэ быслымэн пстэуми курмэн ашын фаеу диним

къело. Ар зипшэриль ари. Курмэн хувьштых мэлэр, пчэнэр, былымышхэ инхэр, ахэм ыныбжье ильэситум ехуугъэн фае. Курмэнхэм итеплэхэ ѢыкIагъе имыиэу, псаоу Ѣытын фае. Ахэр сымаджэхэу, одхэу, ѢыкIагъе яIэу хувьштхэп, дэхэнхэ, псаунхэ фае. Чэмыр е шкIэхуужьыр нэбгырибл зэхахьэу ашфэу курмэн ашымэ хувьшт. Курмэнхэм пчэнным е мэлым зи

ильэс ыныбжьеу фае.

Аялтын ынэхэнхэм анаэ тирягъадзэ сшойгы Зульхидж мазэм иапэрэ мэфипл анах ляпхэх, хадж зашырэ мафэхэм, унэхынэ зэрэспалэр, духьэхэр къэлхонх, Курланым нахьынээрэ уеджэн зэрэфаэр.

А мазэм иябъонэрэ мафэр, мэкьюогъум и 27-м, унэхынэ мажханашо ил. Арафат ыашхъэ быслымэнхэм зыщидэкIорэр мафэм зынэхынхэрэм псэкIодшагъэу яIэхэр Алахталэм афегъэгъу. Курмэн хяр къытфиханэу Тхэм тельэу.

Курмэн мафэм унагьо пэччь гушуагъорэ насыпрэ къаферэрх!

КИАРЭ Фатим.

радышоу ышыгъэм ельтыгъэу Алахталэм фэшуюашу псалт кыретыжы. Ау зэшоIи илэм, былымышхо цыфым изакъоу ыукуын ыльэкIыщт. Тхачэт, чэт зыфэлштхэр курмэн хувхэрэп. Цыфхэм ар тэлку къагурыорэп, «симыIами, чэт е тхвачэт сүукуын» зылохэрэп хуукюх. Диним ар къылорэп, ар къабыл хуврэп, — **къыуагъ Шхъэлэхь Ибрахым.**

Курмэнхэм алахынхээгээштэй: зыр — тхамыкIэхэм, ятонэрэр — тахылхэм, блахъэхэм атай, ящэнэрэр унагьом кынэнэу щит. Курмэнхэм зыгорэм шуебгъэбзигъэмэ, ашт пае лы ептынэу Ѣытэп, ыофу ышагъэм ыпкIе ептын фае. Ау ар тхамыкIэхэм, ашт (ыпкIеу ептыгъэм) тэбъэхьошт курмэнхэм щыщ. Былымэу курмэн ашыгъэм щыщ пшэхувьштэу ело диним.

Быслымэнхэмкэ Курмэн имэхъанэр

Мы дин мэфэкъым быслымэнхэмкэ мэхъанашо ил. Ар тарих тьогуонэшхо къэзыхуугъэ, шэхъэ гъэнэфагъэхэр зыпшыл мэфэк нэф. Дунаим Ѣыпсэурэ быслымэнхэр ильэс къес дэгүхэу ашт ежэх. Курмэнхэм тхээшошхууныгъэ зиэ быслымэнхэр зэрепхых, ахэр зэгурьонхэм, зедеэжынхэм кыфегъэуучих, цыфхэм гукIэгъу къахельхъэ.

— Алахъэу ГукIэгъушэу, ГукIэгъу зыхэлтым сельэу титхэлтэлхээр, тидуухьэхэр ыштэнхэу. Быслымэнхэм анаэ тирягъадзэ сшойгы Зульхидж мазэм иапэрэ мэфипл анах ляпхэх, хадж зашырэ мафэхэм, унэхынэ зэрэспалэр, духьэхэр къэлхонх, Курланым нахьынээрэ уеджэн зэрэфаэр.

А мазэм иябъонэрэ мафэр, мэкьюогъум и 27-м, унэхынэ мажханашо ил. Арафат ыашхъэ быслымэнхэм зыщидэкIорэр мафэм зынэхынхэрэм псэкIодшагъэу яIэхэр Алахталэм афегъэгъу. Курмэн хяр къытфиханэу Тхэм тельэу.

Курмэн мафэм унагьо пэччь гушуагъорэ насыпрэ къаферэрх!

КИАРЭ Фатим.

ШЫЫНЫГЪЭМ ИГЬОГУШХО техъагъэх

Адыгейим игурит еджапIэхэм яапшъэрэ классхэр къэзыухыгъэхэм ушэтынхэр къызэрэн-кыгъэх, республикэ мэхъанэ зиIэ пчыхъэзэхахъэми хэлжъагъэх.

Узэрыгушон ныбжыкIэх

Непэ Адыгейр зэрыгушон ныбжыкIэхэр иIэх. ЗыкI къэралыгъо ушэтыныр балли 100-кIэ зытыгъэхэм ягуу шхъафэу къэпшыныр атефэ.

Географиер, литератуурэр ыкIи химиер нэбгыри 6-мэ дэгъу дэдэу атыгъ. Адыгэ республикэ гимназиер къэзыухырэ Мэрэтикье Данэрэ Мыекъопэ гимназиен N 5-м щеджэгъэ Алина Дрожжинамрэ химиемкIэ шэн-ныгъэ кухьцэгъэгъуагъех, балли 100 къахыгъ. Мыекъопэ районым игъесэнгъэ гупчэу N 4-р къэзыухырэ Людмила Грибенниковам, Мыекъопэ гурит еджапIэу N 15-м щеджэгъэ Мэри Парсеговам, Тэхъутэмийкое районым ит къуаджэу АдыгякIэм дэт гурит еджапIэу N 27-р къэзыухырэ Эда АкташыкIи Мыекъопэ лицеен N 34-м щеджэгъэ Тыгъужъ Аделинэ литературэмкIэ анахь балл иньр кырахыгъ.

Красногвардейскэ районым ит гимназиен N 1-р къэзыухырэ Дарья Ермаковам, Коцхъэблэ районымкIэ гурит еджапIэу N 9-м икIэлэеджаклоу Юлия Масел, Мыекъопэ гимназиен N 22-м щеджэгъэ Самера Оджха урысыбзэмкIэ балли 100 къалэжьыгъ.

Джащ фэдэу Мыекъопэ лицеен N 8-р къэзыухырэ Алена Кононовам профильнэ хисапыр, Джэджэ районым ит гурит еджапIэу N 1-м щеджэгъэ Алла Абалонская обществознаниер дэгъу дэдэу зэрэтигъэр мы мафэхэм къэнэфагъ.

Адыгейим икIэлэеджэко 11-мэ балли 100 къахыгъ. ЗэкIэмкIи республикэм медалистэу иIэр 105-рэ. Ау кIеух зэфхъысыжъхэр ушэтынхэм ауж къэнэфэштых.

ТиньбжыкIэхэр шхъадж зыфее ашпшэрэ еджапIэм чэхъанхэу, ыпекIи гъэхъагъэхэр ашыкхээ яшыIеныгъэ гъогу риклонхэу афэтэо. АшкIэ республикэм амалышухэр ареты.

ЕджапIэр къэзыухыгъэхэм ябал

Адыгейим имуниципальнэ образование пстэуми еджапIэхэр къащизуухыгъэ ныбжыкIэхэр мэкъуогъум и 24-м Мыекъуапэ къяргэблэгъагъех. Республике балым нэбгыре мин 1,6-м ихуу хэлжъагъ. Дахэу гъекIэрэкIэгъэ ныбжыкIэхэр якIэлэе гаджэхэр ягъусэхэу алырэгъу плъыжыым къырыкуагъэх.

Лофтхъабзэр гъэшIэгъонэу, чэфэу куагъэ. ЕджапIэр къэзыухыхэрэм янэ-ятэхэм къагъэхъазырыгъэ къэгъэлэгъоным үүж ныбжыкIэхэр вальс къе-

Сурэтхэр: А. Гусев

егъаджэхэр шуигъусэху теклоныгъэхэр зэрэштушищтым шуупулыгъ. Непэ нэбгыри пэпч гъэхъагъэхэр иIэх, зым — еджэнымкIэ, адрам — снауущыгъэу хэлтымкIэ, зэкIэми шуухуупхъ, — кынугъ.

АР-М И ЛЫШХЭЗ.

Сыд фэдэ гъогу кыыхахыгъэми, ны-тыхэм, кIэлэе гаджэхэм къарапогъэ гъэспэтхыдэхэр ашымыгъупшэнхэу, пшэдэкыжь ахъэу, яунэгъо шэн-хабзэхэр амьукоххэу, лъэпкыбыэ зыщи-псэурэ хэгъэгум итарихь ыкIи икультурэ шхъэклэфэ афашиэу псэунхэу АР-м и Лышхэз ныбжыкIэхэм къафэлъэуагъ.

— Республике балыр ныбжыкIэхэм я Мафэ зэрэ-тедгъэфагъэр ошIэ-дэмышиэу ютытэп. Непэ гурит еджапIэр къэшьюхи, шушицыIэнгъэ гъогукIэ щешьогъажъэ.

ЕджапIэм гъогу занкIэм шуутырищагъ, сид фэдэ лъэныкъокIи гъэхъагъэхэр шушицыIэнхэм шууфи-гъесагъ. Апэр мафэм къыщегъэжъагъэу кIэлэ-

— Непэ Урысыер чыпIэ къин ит. Мэхъаншихо зиIэ лъэныкъохэмкIэ тызэкъотын фае. Типрезидентэу Владимир Путинным иунашьохэм адедгъэштэн, тидзэкъулыкъушIэхэм такъотын фае. Джасыгъум сид фэдэрэ къыныгъуу зэптичын тльэкIыщт, тихэгъэгу джыри нахь лъэш хъущт. Апэ зыщи-шуумыгъэгъупши. Лъэгэ-Пэ инхэм шууанэсынэу, Адыгейим, Урысыем ауIэ дахэкIэ ряжсүгъэлонэу шууфэсэло. Гъогу мафэ шуутехь, — кынугъ.

Күумпил Мурат.

Пчыхъэзэхахъэр концерткIэ лъагъэктогъ, артист цэрыюу кырагъэблэгъагъэхэм ныбжыкIэхэр ягъусэхэу орэдхэр къа-lyagъэх. Шоу-купэу «Шпаргалка», кавер-купэу «Burmister Band», орэдьиоххэу Нэфыш РустамыкI ANDRO къэзэрэуягъэхэр агъэчэфыгъэх. МэфэкI мэшоустхукIэ зэхахъэр аухыгъ.

ДЕЛЭКЬО Анет.

Адыгейим и партизанхэр

Партизан купи 8 Адыгейим щызэуагъ: Мыеекъопэ (Тульскэ) районом купиту, Джэджэ, Кошхъэблэ, Шэуджэн, Красногвардейскэ, Тэхъутэмькьюе, Теуцожь районхэм куп зырыз ащызэхащэгъагъ.

Мэхъю мэзым хэсигъэ партизанхэр пхъашэу пыим пэуцужыщыгъэх. Партизанхэм мэзым зыщагъэбыльщыгъагъ. Пхъиз шъольыр инэмькі партизан купхэм Мэхъю мэзым уцул щырялагъ.

Хэгъэгу зэошхом ильехъян партизан купхэм язэхэшэн анахъэу зыпшъэ дэкъыштыгъэр НКВД-м иофышэхэр ары. Күумалхэмэр шпионхэмэр якыхэгъэшын тегъепсхыхъэгъэ юф щынагуу ахэм агъэцаклэштыгъ.

Щынэгъончъагъэмкіэ күулукъухэм яофышэхэм Адыгэ автоном хэкум щызэхэшгъэгъэ партизан купхэр зэрэзохэрэм гүнэ ляфыщыгъ. НКВД-м ирайон отделенихэм япашхэр партизан купхэм якомандирхэм разведкэмкіэ ыкын эзхыныгъэмкіэ ягуадзэхэу агъэнафэштыгъэх. Къэлгъэн фае НКВД-м иоперативнэ купхэм, пограничнэ дээхэм ятделенихэу разведкэм пылыгъэхэм псеуплэу Хымыцкіэй, Шытхъэлэ күшхъэхэм, дэж лыгъэшко зэрэшьзэрахъагъэр.

Зэкэми зышхъашыгу къафырхагъэгэ документхэр ىэубытгылэ къызыфэштыхъээ, непэ къэтон тльэкъышт партизан купхэмэ зэгурьонгъэ зэрахэлтигъэр, нэмьц-фашист тэхаклохэм ахэр пхъашэу зэрэпэуцужыщыгъэр НКВД-м иофышэхэм бэклэ яшушлаагъэу зэрэшьтигъэр.

Мыеекъопэ партизан соединениер официальнэу зызэхашаагъэр 1942-рэ ильесым ыонгъом и 3-р ары. Партизан 1179-рэ зыжэту куп 14 ашт хахъэштигъ. Соединением иштаб Хымыцкіэй дэтыгъ.

Мыеекъуапэ иподпольщикхэр фашистхэм зэрэпэуцужыщыгъэхэм тъыкытегущыгъэнен ылэклэ Хэгъэгу зэошхом ильехъян мы къалэр зыфдагъээм тъыкыщууцу тшоигъуагъ. Вермахт икочиэ шъхъаэхэу дээ купхэу «А-мрэ» «Б-мрэ» ахахъэштывхъэхэр 1942-рэ ильесым ишшхъэутихъэутихъэхэр. Мыеекъопэ чыдаагъэр алэ къырагъэхъанэу ары. Гитлер гүхэлээ илэгъэр дээ Плыжъыл икочиэ шъхъаэхээр Советскэ Союзым икыблэ къышикухуу рэхинханхэшь, щызэхигъэтэхъонхэу ары. Вермахт икочиэ шъхъаэхээр Советскэ Союзым икыблэ щызэригъэуугъагъэр. Апэр танкыидзэу Мыеекъуапэ къылжэхахъэштигъэм танк минхэтгэгъ.

Генералэу Рудольф Конрад и 49-рэ шхончэо корпус күшхъэхэм ащызэоным фитехъепсхыхъэгъагъ. Франциемэр Югославиемэр ащызэогъэ я

1942-рэ ильесым ишшхъэу Краснодар краим кызэлтигъэгъунэ щыгъэ чыпшэхэм азыныкъо нахыбэр, хы Шуцлэ юшьом ирайони 4, къалэхэу Шъачэ, Туапсэ, Геленджик, Адыгейим икъушхъальхэр ахэмитхэу, гитлерыдзэхэм зэльяубытыгъагъ. Нэбгырэ мини 6,5-рэ фэдиз зыхэтигъэ партизан куп щызэхашаагъагъ.

97-рэ, я 101-рэ егерд дивизиехэр, а 1-рэ, я 4-рэ шхончэо дивизиенхэр ашт хахъэштигъэх.

1942-рэ ильесим, 1943-рэ ильесим иублэгъу Гитлеррэ ашт идээ пащхэмэр бэрэ тикъалэ игуу ашыщтыгъ. Утыншко Туапсэ езыхы зышхонгъогъе фашистыдзэхэр Мыеекъуапэ къоцырыкыщтыгъэх.

А 1-рэ шхончэо дивизиене «Эдельвейсрэ» СС-м итанк дивизиене «Викингрэ» яподразделенихэм Мыеекъуапэ тольогогто зэпачыгъагъ. Я 49-рэ шхончэо, я 44-рэ дээ корпусхэм яштаби, дээ купеу «А-м» иполевий жандармерие, СД-м идээхэм, танхэр зыгъэфыкъоштыгъэ купхэм, ВВС-м яштаби, аэророми, концентрационнэ лагеритли, госпитали къалэм дэтыгъэх.

Арышь, къэтон тльэкъышт 1942-рэ ильесим вермахт икоманднэ пунктуу мэхканэшко зиэхэм Мыеекъуапэ зэрашыщыгъэр. Мыеекъопэ подпольщикхэм пшээрыль шъхъаэу ялгээгъэр фашистыдзэхэм ягъогуэ зыдэгъэзагъэм гүнэ ляфынэр ары. Разведчикхэмэр партизан купхэм ахэтхэмэр подпольщикхэр зыщыгъуазэ хүгъэ къэбархэр Ахэм азынкыюу нахыбэр къэлэцыкъуугъэх, нэжжүүжигъэх, бзыльфыгъагъэх.

Нэмьцидзэхэр Краснодар краим къызихыаэхэр 1942-рэ ильесим бэдзэогъум и 28-р ары. НКВД-м и Гээлорышланлэ оперативнэ иофышли 125-рэ партизан купхэм афигъэкъуагъ ахэм пэщэнгъэ адызэрахъанэу тикъалэ сымэджэцэм иврахчэу Безушко зэшхъэгъусэхэр, къэлэ псырыкъуапэ иофышлеу И. А. Шаульскэр, псауныгъэм икъеухъумэнкіэ къэлэ отдельным иштабуу В. М. Калининыр, Адыгэ хэкум инотариусуу Къоджэ Хъалимэт Исхъакъ ыпхъур пыим Мыеекъуапэ щиубытыгъагъэх. Мы бзыльфыгъэм сид фэдиз хъазаб зырагъэшчи.

1942-рэ ильесим ишэкъогъу НКВД-м и Гээлорышланлэ иоперативнэ куп 20-у нэбгырэ 300 зыхахъэштигъэм Краснодар краимэр Адыгейимрэ ячыпшэхэм ащыщхэр зыштэйэ пыим зэрфэлэгъе зэрар рихыщтыгъ.

Нэмьцхэм алыгыгъэ псеуплэхэм разведкэ иофхэр ащызыхъэштигъэр подпольщикхэмэр партизанхэмэр ары. Къэбархэр къызыкъэлтирахьшт нэмьц офицерхэр партизанхэм къафытхэрэд тидээ частхэр зыдэштигъэ чыпшэхэм анагъэситыгъэх, дээм иразведывательнэ купхэм ягъусуу разведкэ къоцырыгъэх. Партизан разведкэмэр подпольщикхэмэр яшуагъеэлэ Дээ Плыжъыл иштэхэмээр зэрэзекъоцхэмкіэ ыгъэгъуазштигъэх.

Пыир зэригъэххүщтигъэхэм, фашистыдзэхэр зыдэштигъэхэм яхылгээ къэбархэр зэриугоштигъэхэм нэмьцкіэу, Адыгейим иподпольнэ гупчэ хэкум исхэми политикэ иофхэбзабэ адзэррихъэштигъ. Типографиене агъэпсыгъэм фронтым иофхэм язитет къызытотыкырэ гээзэтхэр, листовкхэр, брошюрэхэр къышидагъэлтигъэх.

Адыгейим и партизанхэм фронт къэбархэр хэкум исхэм айкъа-хъэштигъэх. Дээ Плыжъыл пыим зэрэпэуцужырэм фэгъэхъыгъэу районхэм ашыпсэухэрэм къафытхэрэштигъ. Ашкээ партизанхэмэр подпольщикхэмэр анахъэу ишэлгээгъу афэхъуэхэр къауджэхэу Щындже, Тэхъутэмькьюа, Афыпсыл, Бжыхъэкъоякіэм, Бжыхъэкъоежымыкіэм нэмьцкіэу ишэлгээгъэдэхэр ары. Дээ Плыжъыл теклонгыгъэу ѿшынхэрэмкіэ ахэм къоджэдэхсэм макъэ арагъэштигъэх.

Партизанхэм Тэхъутэмькьюе районым исхэм къэбархэрэшээр зэрэлкъаахъэштигъэм, разведкэ иофхъэбзэхэр зэрэзэхаштигъэхэм адаклоу, Тэхъутэмькьюе районым пхырыкъырэ гьогу шъхъаэхэри зэшагъакъоштигъэх, нэмьцхэр чыпшээ зэжкуурагъэштигъэх.

Тэхъутэмькьюе районым и партизан куп анахъ чанхэм ащыщыгъ. Ашт хэхэм ярайон имызакъоу, Северскэ, Псыфэбэ, Туцожь районхэмэри лыгъэшко ащызэрахъагъ.

Фашистхэр Тэхъутэмькьюе районым и партизанхэмэр иподпольщикхэмэр якыхэгъэшын яшылпкъэу ыуж итгэгъэх, кызыаубытыхэкэ ахэм жыалымэу адзекоштигъэх. Гүшүлээм пae, нэмьцхэм Бэрзэдж Хъасан, Иван Колесник, Мэзжъэкью Мурат заубытыхэм, сид фэдэ хъэкэ-къоцлаагъэ адзэррамыхъэгъэли зи къафыуагъэп. Ахэр Тэхъутэмькьюа икъош къэхальэ щагъетыгъэх.

Къуаджэу Щындже иргэдэл иштээлэжээгъэ Бэджашээ Байзэти, Хъамзэти, Цухъо Гъучыгыси партизанхэм іэпшэгъэу афэхъуэштигъэх, нэмьцхэм ятелефон къалэхэр ахэм зэпаупкыщтигъ. Мафэ горэм нэмьц ыашхэмэр щэгынхэмэр зэрэлтигъэ кур ахэм къызлэклэхъэгъагъ.

Тэхъутэмькьюа щыщ Хъатит Тымыхъу Дээ Плыжъыл иофхэм язитет фэгъэхъыгъэу икъоджэгъуэх къафытхэрэзэ, нэмьцхэм къафытхэр, аукынену ращэжигъэгъагъ. Урыс бзыльфыгъэ горэм фашистхэм ягъогупе гызыэ зэпигъэлтигъи, а хъульфыгъэр имахъльэу, ѿшыпху ишхъэгъусэу зэрэштигъэр ариуагъ, къатупщыжынэу ялъэгъу. Тымыхъу аукыгъагъэп, Германием ашагъэхэм ахфэгъагъ. Ядэж къызакъохъыл, псаоу къэзигъэнэжжыгъэ бзыльфыгъэр ашт къыгъотыжъи, ѡшээфэ блэгъэнэгъэ дыриагъ.

Нэмьцхэм подпольщицэу Хъатит Нэфсэти Джамбэчье къыщаубыти, Лэбээ хъапсым чадзэгъэгъагъ, жыалымэу зыдэзекъохэ нэуж пальгэгъагъ.

Къэлгъэн фае Адыгэ Республиком иветранхэм я Совет Адыгейим и партизанхэм щытхьюо къалэжыгъэр зыткэ ишэуцожыгъэнэхэмкіэ патриотическэ иофшо зэрэзэрихъэрээр. Гүшүлээм пae, мы Советын хэтхэм партизанхэу В. М. Чукановым, Туу Амин, Наталья Служава, Виктор Проварэ, Георгий Палий купеу пыим зэрэпэуцужыщтигъэхэр къарагъэлтэжжыгъагъ. Ахэр къэлжакло зэрэхъуэхэм тетээ партизан лягъуоу къызэ-иуахыгъэм Адыгейим икъэлэ-еджаклохэмэр иныжъыкъэхэмэр рэклох. Партизанхэм лыхъужынгыэшхуу зэрэхъагъэм фэгъэхъыгъуяа чыпшээ ахэм къашидагъэлтигъэх.

Мыеекъуапэ и подпольщицэу Къоджэ Хъалимэт Исхъакъ ыпхъум имемориальнэ мыжъобгуу нотариальнэ палатэм, Мыеекъопэ партизан отрядэу «За Сталина» зыфиорэм хэтыгъэ Трофим Щербак имыжъобгуу станицэу Дахъо иргурит еджапэ зэрэшагъэпсыгъэри хэдгээнэфыкы тшоигъуагъ.

Иван БОРМОТОВ.
Адыгэ Республиком иветранхэм я Совет итхъаматэ игуадз.

Псауныгъ

Нэбгырэ 242-рэ хэлэжьагъ

Урысые юфхъабзэу «Щыненгъэм өкүрэ льбэкъу минипш» зыфиорэм Мьеекъуапэ хэлэжьагъ.

Ащ кэцакло фэхъугъэх АР-м и Олимпийскэ совет, Мьеекъуапэ физическэ культурэмкэ ыкчи спортымкэ и Комитет, шүшэ фондэу «Лъэпкэ псауныгъэм и Лиг» зыфиорэр.

Юфхъабзэм цыфыбэ зэришэллагъ. Республикаем икъэлэ шъхьа-

Іэ игупчэу «Зэкъошнгъэм» дэж щырагъажи арт-псэуальэу «Мыненгъэм» зыфиорэм нэс нэбгырэ 242-рэ куягъэ. Мьеекъуапэ имызакъо шъолъырим инэмкэ муниципалитетхами ахэр куягъагъэх. АР-м и Олимпийскэ совет куягъэхъазырыгъэ

бгъэхэльхээ номерхэр ыкчи быракъ цыкъухэр нэбгырэ пэпчь ратыгъэх.

Зисауныгъэ зыгъэптиэн гүхэль зиэхэр урамхэу Пионерскэм, Советскэм, Краснооктябрьскэм, Пушкиным ыкчи Гагариным ацлэ зыхыхэрэм къарыкуягъэх. Ащ ыуж республике стадионэу «Зэкъошнгъэм» къеколагъэх ыкчи къэл паркын юфхъабзэр щызэфашыжыгъ. Нэбгырэ пэпчь километри 7-м щегэжьагъэ 8-м нэс куягъу, ар льбэкъу минипш мэхъу. Клэухым нэсыгъэхэм зэклэми дипломхэр афагъэшшошагъэх.

— Мы юфхъабзэр ятонэрэу республикэм икъэлэ шъхьа/э щызэхэтщагъ. Гүфэбагъэ хэльэу ащ хэлэжьэрэ цыфхэм тапэгъокы, арын фае ахэм япчагъэ зыкъабэр. Мыш фэдэ зэхахъэхэм яшуагъэкэ унагъохэр зэрэугъоих ыкчи шуагъэ къытэу яуахтэ агъакло, ащ даклоу япсунагыги агъэпти, — **кынчагъ Мьеекъуапэ физическэ культурымкэ ыкчи спортымкэ и Комитет иметодистэу Бзаго Рустам.**

Мьеекъуапэ икчи, лъэсэу Кощхаблэ нэсыгъ

Мы юфхъабзэм къыдыхэлъытагъэу республикэм икъэлэ шъхьа/э щыпсэурэ Псеун Назир

лъэсэу Мьеекъуапэ икчи, икъоджэ гүпсэу Кощхаблэ нэсыгъ.

Хульфыгъэр чэцым сыхьатыр 2-м иргогу техагъ, мафэм сыхьатыр 14.30-м Кощхаблэ нэсыгъ. Зыгъэпсэфыгъо уахътэхэр къыхафээ километрэ 55-рэ зэрэль тьюгум сыхьат 12-м ехъу тыригъэлдэгъ.

Мьеекъуапэ икъынышь, Кощхаблэ нэсынним изыфэгъэхъазырын хульфыгъэм ильэситуукэ узэклээбэжкэмэ ригъэжьагъ.

Зэхээшагъэр ыкчи къыдээшгъэхъагъэр:
АР-м лъэпкэ Йофхэмкэ, Ижыб къэралхэм ачыпсэурэ тильэпкэгъухэм адьряжээзэхъэмкэ ыкчи къэбар жууѓем иамалхэмкэ и Комитет

Адресыр:
385000
къ. Мьеекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зидэшыгъэр:
385000,
къ. Мьеекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм къайхырэр А4-кэ заджэхэр тхъапхэу зипчагъэкэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтээ, шрифтыр 12-м нахь цыкъунэу Ѣытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэклэгъэлжъыхъ.

E-mail: adygoice@mail.ru

Зыщаушихъатыгъэр:
УФ-м хэутын Йофхэмкэ, телерадиокэтынхэмкэ ыкчи зэлъы-Иссыкэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпэ гъэйоры-шапл, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутыгъэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мьеекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкъэмкэи
пчагъэр 4246
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1051

Хэутынним узьыкээтхэнэу Ѣытэп уахътэр Сыхьатыр 18.00
Зыщыхаутыгъэр уахътэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьа/эр Мэшлэкъо С. А.

Редактор шъхьа/эм игуадзэр Тэу З. Дз.

Пшъэдэкъижъ зыхыре секретары

Тхарькохъо А. Н.

Урысые Олимпийскэ мафэм ихэгъэунэфыкын къыдыхэлъытагъэу теннис цыкъумкэ команднэ зэнэкъокъухэр Мьеекъуапэ щыкъуагъэх.

Юфхъабзэм хэлажьэхэрэр аныбжь ельтыгъэу купитлоу гошыгъагъэх. 2006-рэ ильэсийн къехъугъэхэм ыкчи ахэм анахыкъэхэм азыфагу щыкъогъэ зэлүкгэгъухэр гъэшэгъоныгъэх. Зэнэкъэмкэ командэ 11-мэ заушэгъэх. Нахыжъхэм якуп хэхъэгъэ командахэр: «Бабиджоны», «Магадан», «Комета», «Подкрадули», «Спортсмены», «СВД», «Майкоп», «Мечта», «Помидор», «Булочки», «Фрукты».

Хагъэунэфыкыре чыпэлэхэр къыдахыгъэх:

«Магадан» (Иван Рябцевыр, Вячеслав Горбуновыр, Михаил Чавкиныр), **«Спортсменхэр»** (Артем Вариводиныр, Александр Самсоновыр, Анна Луценкэр), **«СВД»** (Владислав Боровик, Дмитрий Мишениныр, Суанда Ивановар).

Нахыкъэхэм якуп къащыхэшыгъэр командахэр:

«Супертеннисисты» (Бзаго Дамир, Кирилл Панькиныр, Арина Жуковар), **«Победители»** (Артем Вариводиныр, Владислав Крюченкэр, Дмитрий Жуковыр),

«Булочки» (Владимир Скобелевыр, Ирина Славновар, Бзаго Дарина).

Юфхъабзэм хэлэжьагъэхэм ыкчи хагъэунэфыкыре чыпэлэхэр къыдээшагъэр эхэм дипломхэр, медальхэр ыкчи кубокхэр афагъэшшошагъэх.